

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 18Co/130/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8117200847
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 12. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniela Babinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8117200847.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Babinovej a sudcov JUDr. Mariany Muránskej a JUDr. Martina Barana v spore žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s. so sídlom Hodžova 11, 010 11 Žilina, IČO: 31 575951, proti žalovaným: v 1. rade S. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. M. XXXX/XX, XXX XX H., v 2. rade I. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. M. XXXX/XX, XXX XX H. o zaplatenie 5.597,18 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 14Csp/10/2017 - 51 zo dňa 16.05.2018, jednomyselne takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok vo výroku I. v časti povolenia splátok 50 eur mesačne, vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a vo výroku o trovách konania.

Žiadnej zo strán nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Prešov (ďalej len súd prvej inštancie) vo výroku I. zaviazal žalovaných v 1. a 2. rade zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne sumu 4.153,22 eura, spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 4.146,47 eura od 22.12.2016 do zaplatenia a to v splátkach po 50 eur mesačne, splatných vždy do konca kalendárneho mesiaca, počnúc mesiacom, v ktorom nadobudne právoplatnosť rozsudok súdu prvej inštancie až do vyrovnania celého dlhu s tým, že omeškanie s plnením čo i len jednej zo splátok, má za následok splatnosť celého plnenia, vo výroku II. zamietol žalobu v prevyšujúcej časti a vo výroku III. priznal žalobcovi nároku na náhradu trov konania voči žalovaným v 1. rade a 2. rade v rozsahu 48,4 %, s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodné súd prvej inštancie samostatným uznesením, po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým konanie končí.

2. Rozhodnutie právne posúdil podľa ustanovení § 7 ods. 1, § 9 ods. 2 písm. j) a k), § 11 ods. 1 a 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov (ďalej len „ZoSÚ“).

3. V odôvodnení uviedol, že dospel k záveru, že medzi stranami nebola sporná skutočnosť o spotrebiteľskom charaktere úverovej zmluvy, na ktorú sa vzťahujú príslušné zákonne ustanovenia ZoSÚ. Súd prvej inštancie vyhodnotil, že zmluva neobsahuje všetky obligatórne náležitosti, minimálne predpoklady pre výpočet RPMN, pretože predpoklady majú byť vyjadrené numericky pre konkrétnu zmluvu, čo má za následok, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že žalobca nepreukázal skúmanie bonity žalovaných pred poskytnutím úveru, čím neuniesol dôkazné bremeno a to má za následok, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Súd prvej inštancie v rámci podpory svojej argumentácie uviedol rozhodnutia Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 20Co/120/2017 a 20Co/20/2018 v súvislosti s argumentáciou žalobcu týkajúcou sa absencie náležitosti zmluvy - výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov. Vzhľadom na uvedené súd prvej

inštancie zaviazal spoločne a nerozdielne žalovaných na zaplatenie sumy 4.146,47 eura, čo tvorí rozdiel medzi poskytnutým úverom a doposiaľ splatenou čiastkou spolu s príslušným úrokom z omeškania tak, ako navrhol žalobca, a tiež priznal žalobcovi kapitalizovaný úrok z omeškania vo výške 2,31 eura, ako aj poplatok za poistenie v sume 4,44 eura a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Súd prvej inštancie s prihliadnutím na finančnú situáciu žalovaných umožnil splácanie dlhu v splátkach po 50 eur. Vzhľadom na pomerne väčšiu úspešnosť žalobcu priznal súd prvej inštancie voči pomerne neúspešným žalovaným nárok na náhradu trov konania v rozsahu 48,4%.

4. Žalobca podal v zákonom stanovenej lehote proti rozsudku súdu prvej inštancie odvolanie. Žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok v rozsahu zamietnutej časti a v časti, ktorou súd prvej inštancie povolil splácať dlh v splátkach 50 eur, zmenil a vyhovel žalobe v celom rozsahu a aby zaviazal žalovaných uhradiť dlh spoločne a nerozdielne v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Zároveň navrhol, aby súd žalobcovi priznal náhradu trov konania a náhradu odvolacieho konania vo výške zaplatených poplatkov. Uvedený rozsudok napadol z dôvodov v zmysle ustanovenia § 365 ods.1 písm. b), h) a f) CSP. V dôvodoch odvolania uviedol, že súd prvej inštancie dospel k nesprávnym záverom, podľa ktorých ma byť úver bezúročný a bez poplatkov, keďže je podľa odvolateľa nesporné, že zmluva obsahuje údaje o výške, počte a termínoch anuitnej splátky v bode 1.2. zmluvy o úvere a to prehľadne a zrozumiteľne sa tam nachádzajú, a tak žiaden spotrebiteľ nemôže mať pochybnosti o tom, v akej výške a kedy bude poskytnutý úver splácať. Výška, počet a termíny ďalších poplatkov sú uvedené priamo v zmluve alebo vo všeobecných obchodných podmienkach, ktoré tvoria neoddeliteľnú súčasť zmluvy. Na podporu svojej argumentácie poukázal odvolateľ na uznesenia Najvyššieho súdu SR z 22.02.2018, č.k. 3Cdo 146/2017 a z 23.04.2018, č.k. 4Cdo/211/2017-201. Odvolateľ sa taktiež nestotožnil s názorom súdu prvej inštancie o absencii predpokladov na výpočet RPMN, ktoré podľa jeho názoru v zmluve uvedené sú. Podľa názoru odvolateľa zákon nepožaduje, aby v zmluve bolo uvádzané konkrétne matematické výpočty RPMN, ale zákon požaduje, aby boli predpoklady pre jeho výpočet výslovne uvedené, čo žalobca aj splnil. Takýmto postupom by podľa odvolateľa dochádzalo k prílišnému formalizmu a viedlo by to k zneprehladeniu zmluvy pre spotrebiteľa, pričom zároveň odvolateľ uvádza aj skutočnosť, že žalovaní podpisom potvrdili prevzatie formulára so štandardnými európskymi informáciami o spotrebiteľskom zmluve, ktorý taktiež obsahoval všetky predpoklady na výpočet RPMN. Súd prvej inštancie pri konštatovaní neskúmania bonity žalovaného zo strany žalobcu a pri následnom neunesení dôkazného bremena, podľa názoru odvolateľa nepostupoval správne keďže, ak súd prvej inštancie považoval návrh za neúplný, mal žalobcu na jeho doplnenie vyzvať (Krajský súd Košice č.k. 5Co/262/2017, Krajský súd Žilina č. k. 11Co/33/2017). Povinnosť posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať úver splnil, čo preukazuje práve vykonaným reportom v systéme zo spoločného registra bankových informácií (SRBI), ako aj vykonaným reportom zo Sociálnej poisťovni. Odvolateľ považoval rozsudok súdu prvej inštancie v časti, kde zdôvodnil uloženie platenie dlhu v splátkach po 50 EUR za nedostatočne odôvodnený. Odvolateľ považuje takéto rozhodnutie za nespravodlivé a v rozpore so zákonom, pri ktorom dochádza k zvýhodňovaniu jednej zo strán a predlžuje sa splácanie poskytnutého úveru až na 7 rokov a to ešte aj za výhodnejších podmienok, ako bol uzavretý úver, keďže splátky v úvere boli nastavené na 90,61 eura.

5. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal rozhodnutie v napadnutej časti ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli súdu aj webovej stránke Krajského súdu v Prešove a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

6. Vzhľadom na suspenzívny účinok odvolania, odvolací súd preskúmal rozhodnutie len v jeho zamietavej časti a súvisiacom výroku o trovách konania. Nakoľko žalovaný odvolanie nepodal, odvolací súd nemohol preskúmať správnosť výroku, ktorým súd prvej inštancie žalobe v časti vyhovel.

7. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II.ÚS 78/05).

8. Z obsahu spisu je zrejmé, že dňa 17.09.2014 žalobca ako veriteľ uzatvoril so žalovanými ako dlžníkmi Zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX. Na základe tejto zmluvy bol žalovaným poskytnutý úver vo výške 6.300 eur, ktorý sa zaviazali splatiť v počte 120 anuitných mesačných splátok vo výške 90,61 eura. Periodicita a termín splatnosti anuitnej splátky boli dohodnuté mesačne, v 15. deň kalendárneho mesiaca.

9. Jednou z odvolacích námietok žalobcu je posúdenie poskytnutého úveru za bezúročný a bezpoplatkový z dôvodu absencie podstatnej náležitosti zmluvy uvedenej v ust. § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z. z.

10. Podľa § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch zmluva o spotrebiteľskom úvere (účinný ku dňu uzavretia zmluvy o úvere 17.09.2014) (ďalej len „ZoSÚ“) okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať tieto náležitosti: výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia.

11. V súvislosti s údajom podľa ust. § 9 ods. 2 písm. k) ZoSÚ a rozsudkom Súdneho dvora vo veci C-42/2015 Home Credit Slovakia, a.s. a P. T. odvolací súd poukazuje na priamy účinok smerníc. Otázka priameho účinku smerníc sa vo všeobecnosti v podstate týka vymedzenia podmienok, za ktorých vnútroštátne orgány môžu určitú normu práva Únie aplikovať priamo, bezprostredne, na prípad, ktorý riešia.

12. Vzhľadom na existenciu ustálenej judikatúry SD EÚ na otázku priameho účinku smerníc v spore medzi jednotlivcami (v tomto konkrétnom prípade veriteľ verzus spotrebiteľ) v zásade platí zákaz horizontálneho priameho účinku spočívajúci v tom, že žiadne ustanovenie smernice zaručujúce jednotlivcovi práva alebo ukladajúce povinnosti ako také sa nemôže použiť v rámci sporu, v ktorom stoja proti sebe výhradne jednotlivci.

13. Z uvedeného vyplýva, že priamy účinok je tak v zásade možný len v spore medzi jednotlivcom a štátom, kedy sa jednotlivец dovolá svojho práva vyplývajúceho zo smernice priamo voči štátu ako subjektu zodpovednému za nesprávne implementovanie smernice.

14. Problém nastal v súvislosti s pochybnosťami, kde sú hranice nepriameho účinku smernice. Súd totiž na jednej strane má za cieľ v zmysle rozsudku C-42/15 dosiahnuť plný účinok smernice pri využití všetkých aplikačných metód a ustanovení celého právneho poriadku, no na druhej strane existujú obavy, aby nedošlo v sporoch medzi jednotlivcami k aplikácii nepriameho účinku smernice contra legem a navyše aj proti princípom súkromného práva akými je aj princíp právnej istoty.

15. Dôležitý je tiež výklad rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-42/15 a smernice 2008/48/ES, pretože sa zdá, že súdny dvor mal „eurovýhradu“ len k amortizačnej tabuľke ako povinnej náležitosti zmluvy a len vo vzťahu k istine. Prejednávaná vec sa však netýka amortizačnej tabuľky, ale špecifikácie splátok úveru podľa jednotlivých zložiek, čo je v konečnom hľadisku relevantné aj na účely transparentnosti vstupných údajov pre výpočet RPMN.

16. Tak explicitne presné ustanovenie akým je ustanovenie § 9 ods.2 písm. k) ZoSÚ cez prizmu eurokonformného výkladu nemožno ignorovať a tolerovať absenciu údajov o výške, počte a termíne splátok istiny, úrokov a iných poplatkov v žiadnej zmluve o úvere. Zákonodarca v citovanom ustanovení jasne deklaroval aké následky sú spojené s absenciou obligatórnych náležitostí uvedených pod písm. k) § 9 odsek 2 ZoSÚ a odvolací súd nevidí dôvod na odklon od vnútroštátneho predpisu, ktorý bol v čase vydania napadnutého rozsudku platný a účinný.

17. V zákone č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch bola do právneho poriadku zakotvená dikcia zákonnej náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere o spôsobe splácania úveru podľa istiny, úrokov a iných poplatkov. Približne štyri roky táto zákonná dikcia bola spojená ešte aj kumulatívne s právom na uvedenie súčtu týchto platieb. Nemali by byť žiadne pochybnosti, že v tom čase smernica Rady 87/102/EHS nevyžadovala plnú harmonizáciu.

18. Zákonom č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch bola transponovaná smernica 2008/48/ES z 23. apríla 2008, ktorá vyžadovala plnú harmonizáciu. Do tohto nového zákona o spotrebiteľských úveroch bola prevzatá z predchádzajúceho zákona totožná dikcia splácania spotrebiteľských úverov podľa splátok istiny, úrokov a iných poplatkov.

19. Klausula objasňujúca špecifikáciu splátok úveru nielen podľa istiny ale aj úrokov a poplatkov má význam, aby bol jasný údaj, (i) z čoho splátka pozostáva, (ii) či splátka obsahuje aj poplatky, (iii) či neobsahuje poplatky, ktoré nemajú byť zaradené do RPMN), (iiii) či ide o amortizované splácanie alebo bez amortizácie alebo (iiiiii) údaj o tom, v ktorých splátkach je výlučne istina a v ktorých len poplatky (pri niektorých typoch úverov sú zmluvy formulované tak, že najprv sa splácajú výlučne úroky a v poslednej splátke istina) a pod .

20. Podľa názoru odvolacieho súdu špecifikácia splátok úveru má svoj význam aj v tom, že spotrebiteľ má možnosť v prípade sankcie bezpoplatkovosti priamo zistiť, ktorej časti splátky sa táto sankcia týka. Spotrebiteľ má tiež možnosť kontroly, či v splátke použitej na účely výpočtu RPMN nie je uvedený poplatok, ktorý sa do RPMN nesmie započítať. RPMN pritom predstavuje dôležitý údaj o celkových nákladoch na úver. Špecifikácia splátok úveru môže odhaliť aj nekalé obchodné praktiky, ak by nedošlo k naplneniu predzmluvných informácií o splátkach úveru (cieľ podľa II. bod 2 smernice 2008/48/ES).

21. Zákon o spotrebiteľských úveroch v § 9 odsek 2 presne definuje, aké náležitosti, okrem všeobecných (§ 43 Občianskeho zákonníka), musí spotrebiteľská zmluva obsahovať. Okrem iného v § 9 odsek 2 písm. l) uvádza, že zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí obsahuje najmä výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia. Z uvedeného je zrejmé, že povinnými náležitosťami zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa úpravy platnej v čase uzavretia zmluvy medzi stranami sporu bolo aj suma, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, pričom slová suma, počet a termíny splátok sa viažu ku každej z tam uvedených zložiek spotrebiteľského úveru, teda tak k istine, ako aj k úrokom a iným poplatkom. Je teda jednoznačné, že v každej zmluve musí byť uvedená tak výška istiny, ako aj úrokov a iných poplatkov, taktiež aj ich počet a termíny splátok.

22. Čo sa týka výšky, počtu a termínu splátok úrokov, tento údaj v úverovej zmluve absentuje. V zmluve o úvere zo dňa 17.09.2014 je uvedená len výška anuitnej splátky 90,61 eura, počet splátok 120 a termíny prvej splátky a konečnej splatnosti. Účelom právnej úpravy (§ 9 odsek 2 ZoSÚ) je bez akýchkoľvek pochybností aj poskytnutie ochrany spotrebiteľovi. Ten má totiž právo byť informovaný o výške (sume) úrokov z úveru a poplatkoch. Žalobca ako dodávateľ má preto zákonnú povinnosť v zmluve o spotrebiteľskom úvere uviesť údaj o výške úrokov a poplatkov, a to priamo v zmluve so sankciou straty práva na úroky a poplatky v zmluve neuvedené (§ 11 odsek 1 ZoSÚ). Informácia spotrebiteľa o úrokoch a poplatkoch má podstatný význam z dôvodu, že prispieva k transparentnosti trhu a umožňuje spotrebiteľovi poznať rozsah svojho záväzku. Žalovaný ako spotrebiteľ však túto možnosť nemal, keďže výška úroku a poplatkov nie je uvedená v zmluve o spotrebiteľskom úvere. (Porovnaj tiež uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo 245/2010).

23. Vo vzťahu k tvrdeniam žalobcu, že predmetná zmluva má všetky podstatné náležitosti, nakoľko ich neoddeliteľnou súčasťou sú aj VOP, odvolací súd uvádza, že časť obsahu zmluvy síce možno určiť aj odkazom na obchodné podmienky, nemalo by sa to však týkať podstatných náležitostí zmluvy (ale len dojednaní technického a vysvetľujúceho charakteru), a nič by preto, v prípade poctivého prístupu veriteľa, nemalo brániť tomu uviesť ich aj priamo v zmluve.

24. Odvolací súd poznamenáva, že všeobecné obchodné podmienky predstavujú rozsiahly text, ktorý je pre bežného spotrebiteľa na porozumenie náročný. Ide o text pripravený dodávateľom, a to bez možnosti zmeniť jeho obsah. Z uvedeného dôvodu existuje nezanedbateľné riziko, že spotrebiteľ nebude v čase uzatvorenia zmluvy vedomý si svojich zmluvných povinností a zaviaže sa tak splneniu povinnosti pri znalosti ktorej by k uzavretiu zmluvy nepristúpil. Ďalej nemožno opomenúť ani tú skutočnosť, že všeobecné obchodné podmienky spotrebiteľ nepodpisuje, nemožno tak preto dospieť k záveru o prejavení súhlasu žalovaného s ich obsahom.

25. Vo vzťahu k odvolacím námietkam žalobcu odvolací súd odkazuje aj na odôvodnenia 9, 19, 30, 31 a 47 smernice 2008/48/ES:

„(9) Úplná harmonizácia je potrebná na to, aby sa všetkým spotrebiteľom v Spoločenstve zabezpečila vysoká a rovnocenná úroveň ochrany ich záujmov a aby sa vytvoril skutočný vnútorný trh. Členské štáty by preto nemali mať možnosť zachovať alebo zaviesť iné vnútroštátne ustanovenia ako ustanovenia tejto smernice. Takéto obmedzenie by sa však malo uplatňovať len na ustanovenia harmonizované touto smernicou. Ak neexistujú takéto harmonizované ustanovenia, členské štáty by mali mať možnosť zachovať alebo zaviesť vnútroštátne právne predpisy...“

(19) Na to, aby sa spotrebiteľia mohli rozhodnúť na základe úplnej znalosti veci, mali by sa im pred uzavretím zmluvy o úvere poskytnúť primerané informácie o podmienkach a nákladoch spojených s úverom a o ich povinnostiach, ktoré si spotrebiteľ môže vziať so sebou a zväziť...“

(30) Táto smernica neupravuje otázky zmluvného práva, ktoré sa týkajú platnosti zmlúv o úvere. Členské štáty preto môžu v tejto oblasti zachovať alebo zaviesť vnútroštátne ustanovenia, ktoré sú v súlade s právom Spoločenstva. Členské štáty môžu upraviť právny režim, ktorým sa riadi ponuka na uzatvorenie zmluvy o úvere, najmä to, kedy sa má predložiť, a obdobie, počas ktorého je záväzná pre veriteľa. Ak sa takáto ponuka predloží zároveň s informáciami, ktoré sa majú poskytnúť v súlade s touto smernicou pred uzavretím zmluvy, mala by sa, tak ako akékoľvek ďalšie doplňujúce informácie, ktoré môže veriteľ chcieť spotrebiteľovi poskytnúť, predložiť v osobitnom dokumente, ktorý môže byť pripojený k štandardným európskym informáciám o spotrebiteľskom úvere.

(31) Zmluva o úvere by mala zrozumiteľným a stručným spôsobom poskytovať všetky potrebné informácie, aby sa mohol spotrebiteľ oboznámiť so svojimi právami a povinnosťami, ktoré mu z nej vyplývajú.

(47) Členské štáty by mali ustanoviť pravidlá o sankciách uplatniteľných v prípade porušenia vnútroštátnych ustanovení prijatých podľa tejto smernice a zabezpečiť ich vykonávanie. Aj keď výber sankcií ostáva v právomoci členských štátov, ustanovené sankcie by mali byť účinné, primerané a odrádzajúce.“

26. V zmysle článku 1 tejto smernice s názvom „Predmet úpravy“: „Účelom tejto smernice je harmonizovať určité aspekty zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú zmlúv o spotrebiteľskom úvere.“

27. Článok 10 rovnakej smernice, nazývaný „Informácie, ktoré má obsahovať zmluva o úvere“, stanovuje: ods. 2 Zmluva o úvere zrozumiteľne a stručne uvádza:

g) ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané v čase uzavretia zmluvy o úvere; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto miery;

h) výšku, počet a frekvenciu splátok spotrebiteľa a prípadne poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami úveru na účely splatenia;

i) v prípade amortizácie istiny na základe zmluvy o úvere s dobou určitou právo spotrebiteľa vyžiadať si výpis z účtu vo forme amortizačnej tabuľky, a to bezplatne a kedykoľvek počas celej dĺžky trvania zmluvy o úvere.

Amortizačná tabuľka uvádza splátky, ktoré sa majú zaplatiť, a lehoty a podmienky ich úhrady; táto tabuľka obsahuje rozpis každej splátky s uvedením amortizácie istiny, úrokov vypočítaných na základe úrokovej sadzby úveru a prípadne i dodatočné náklady; ak úroková sadzba nie je fixná alebo sa dodatočné náklady podľa zmluvy o úvere môžu zmeniť, amortizačná tabuľka zrozumiteľne a stručne uvádza, že údaje v nej uvedené budú platné len do najbližšej zmeny úrokovej sadzby úveru alebo dodatočných nákladov v súlade so zmluvou o úvere;

j) ak sa poplatky a úroky majú platiť bez amortizácie istiny, výpis, ktorý uvádza lehoty a podmienky splácania úrokov a súvisiacich pravidelných a nepravidelných poplatkov;

k) prípadne poplatky za vedenie jedného alebo viacerých účtov, na ktorých sa zaznamenávajú platobné transakcie a čerpanie, pokiaľ otvorenie účtu nie je dobrovoľné, spoločne s poplatkami za používanie platobných prostriedkov na platobné transakcie a čerpanie a akýmkoľvek inými poplatkami vyplývajúcimi zo zmluvy o úvere a podmienkami, za ktorých sa tieto poplatky môžu zmeniť;

u) prípadne iné zmluvné podmienky;

ods. 3. Keď sa uplatňuje odsek 2 písm. i), veriteľ sprístupní pre spotrebiteľa výpis z účtu vo forme amortizačnej tabuľky, a to bezplatne a kedykoľvek počas celej dĺžky trvania zmluvy o úvere.

ods. 4. V prípade zmluvy o úvere, na základe ktorej splátky spotrebiteľa nevedú k okamžitej zodpovedajúcej amortizácii celkovej výšky úveru, ale sa v období a za podmienok ustanovených v zmluve o úvere alebo v doplnkovej zmluve použijú na vytvorenie istiny, informácie podľa odseku 2 musia

zahŕňať zrozumiteľný a stručný údaj o tom, že takáto zmluva o úvere nezaručuje splatenie celkovej výšky úveru čerpaného na jej základe, ak sa takáto záruka neposkytne.

28. Príloha II smernice 2008/48 obsahujúca „Štandardné európske informácie o spotrebiteľskom úvere“ uvádza vo svojom bode 2 s názvom „Opis hlavných vlastností úverového produktu“ položku s názvom „Splátky a prípadne poradie, v ktorom sa budú splátky poukazovať“. Tejto položke zodpovedá tento opis: „Budete musieť zaplatiť:

[Výška, počet a frekvencia splátok, ktoré zaplatí spotrebiteľ]

Úrok a/alebo poplatky sa budú splácať takto:...

29. Vo vzťahu k záverom Súdneho dvora EÚ vo veci C-42/15 odvolací súd poukazuje aj na príspevok doc. D. D., H.: „Otázne však je, ako by na tento záver mal zareagovať sudca rozhodujúci konkrétny spor. Ak totiž zistí, že neuvedenie konkrétnej náležitosti v zmluve o spotrebiteľskom úvere by malo byť v zmysle § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 sankcionované zánikom nároku veriteľa na úrok a poplatky, ale súčasne dospeje k záveru, že ide o náležitosť, ktorej neuvedenie v zmluve o spotrebiteľskom úvere nemá vplyv na možnosť spotrebiteľovi posúdiť rozsah jeho záväzku, tak vlastne narazil na rozpor medzi vnútroštátnou právnou úpravou a právom Únie. Keďže však norma práva Únie má v tomto prípade podobu smernice, vzhľadom na horizontálny právny vzťah medzi veriteľom a spotrebiteľom nemôže mať smernica priamy účinok. Zistený rozpor je teda možné vyriešiť len prostredníctvom nepriameho účinku smernice, čo znamená pokúsiť sa o taký výklad zákona č. 129/2010, ktorým sa rozpor odstráni. Domnievam sa však, že v tomto prípade by sudca narazil na jednu z hraníc povinnosti eurokonformného výkladu vnútroštátneho práva, ktorou je zákaz výkladu contra legem. Nevie si totiž predstaviť, akou výkladovou metódou by bolo možné obísť príkaz považovať zmluvu o spotrebiteľskom úvere za bezúročnú a bez poplatkov obsiahnutý v § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010. Nešlo by už podľa môjho názoru o výklad práva, ale o sudcovskú tvorbu práva.“

30. Odvolací súd rovnako odkazuje aj na rozsudok Najvyššieho súdu SR vo veci sp. zn. 7Sžo/61/2015: „Zmluva o pôžičke neobsahuje údaje podľa § 9 ods. 2 ZoSÚ, t.j. konkrétne termíny jednotlivých splátok, výšku istiny, úrokov a iných poplatkov a obsahuje len výšku jednotlivých splátok, počet splátok a termín konečnej splatnosti s tým, že ďalšie údaje sú obsiahnuté v splátkovom kalendári, ktorý bol spotrebiteľovi preukázateľne doručený až po podpise zmluvy o úvere, je takáto obchodná praktika neprípustná a odporujúca čestnej obchodnej praxi. Nesúhlasil s tvrdením žalobcu, že uvedené informácie boli obsahom samotnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere ako aj splátkového kalendára, ktorý tvorí neoddeliteľnú súčasť zmluvy. Považoval za neprípustné, aby podstatné náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 9 ods. 2 ZoSÚ, ktoré zmluva pod sankciou neplatnosti, resp. pod sankciou straty práv veriteľa na úroky a poplatky musí obsahovať, boli spotrebiteľovi len dodatočne po podpise zmluvy doručované poštou a zároveň vyhlasované za neoddeliteľnú súčasť zmluvy bez toho, aby bol k tomu potrebný písomný súhlas druhej zmluvnej strany. Mal za to, že takýto postup je v rozpore aj s príslušnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka. Krajský súd považoval tiež za neprípustné, aby spotrebiteľ vzal výšku úveru len na vedomie a aby jeho podpis na zmluve nahrádzal jeho výslovný a jednoznačný súhlas s výškou úveru. Odvolací súd v súlade s právnou úpravou ustanovenou v § 219 ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p. po vyhodnotení odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa v zásade odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov vo veci samej, spolu so správnym poukazom na právnú úpravu vzťahujúcu sa k predmetu konania, uvedených v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Senát odvolacieho súdu považuje právne posúdenie preskúmvanej veci krajským súdom za správne a súladné so zákonom. Vzhľadom k tomu, aby neopakoval pre účastníkov známe skutočnosti, na zdôraznenie správneho skutkového a právneho záveru súdu prvého stupňa uvádza.“

31. Odvolací súd odkazuje aj na väčšinové stanovisko Občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Prešove: „1. Ustanovenie § 9 ods. 2 písm. l) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj „sporné pravidlo“) obsahuje právo spotrebiteľa na uvedenie splátok istiny spotrebiteľského úveru ako aj splátok úrokov a poplatkov. Primárnemu účelu právnej úpravy normami spotrebiteľského práva zodpovedá taký výklad sporného pravidla, ktorý každý z atribútov vyjadrených v zákone slovami „výška“, „počet“ a „termíny splátok“ viaže ku každej z tam uvedených zložiek spotrebiteľského úveru majúceho sa v

konečnom dôsledku zaplatiť, teda ako k istine, tak i k úrokom, a tiež k poplatkom (porov. rozsudok NS SR z 28.06.2016 sp. zn. 7Sžo61/2015, porov. tiež pri použití historického výkladu k totožnej dikcii podľa zákona č.258/2001 Z. z. rozsudok NS SR vo veci 7Cdo/128/2016).

2. Uvedené zákonné pravidlo sa deroguje s účinnosťou od 01.05.2018 novelou zákona č. 129/2010 Z. z. vykonanou zákonom č. 279/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

3. Do nadobudnutia účinnosti uvedenej zmeny zákona (uvedenej v bode 2). nie je v súlade s princípmi súkromného práva docieľiť ten istý derogačný efekt súdmi tzv. eurokonformným výkladom, pretože ten by:

1. odporoval zákazu eurokonformného výkladu contra legem,

2. odporoval by princípu právnej istoty,

3. nebol by súladný ani s výkladom rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-42/15, keďže Súdny dvor EÚ za euronekonformnú považoval a) len amortizačnú tabuľku a b) len vo vzťahu k istine. Sporné zákonné pravidlo pritom predpokladá oveľa širší diapazón možnosti špecifikácie splátok spotrebiteľského úveru než je amortizačná tabuľka a než je len špecifikácia istiny. Navyše, smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS predpokladá na účely výpočtu ročnej percentuálnej miery nákladov (RPMN) údaje o splátkach, a to tak, aby transparentne bolo zrejmé, že tam nie sú uvedené tie poplatky, ktoré môžu byť v splátkach zahrnuté, ale do RPMN sa nezapočítavajú (čl. 19 ods. 2 smernice 2008/48/ES). Smernica taktiež výslovne predpokladá informovanie spotrebiteľov o špecifikácii splátok úrokov a poplatkov (čl.10 ods.1 písm. j/, príloha II., 2.).

32. V kontexte uvedeného ako aj so zreteľom na Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Cdo 155/2011 zo dňa 21.12.2011, v ktorom Najvyšší súd SR ustálil, že: „Požiadavky na reflektovanie kasačného rozhodnutia v následnom rozhodnutí krajského (okresného) súdu sú totiž výrazne prísnejšie, než je tomu tak v prípade „púhej“ záväznosti precedenčnej. Zatiaľ čo v prípade tzv. precedenčnej záväznosti rozhodnutí najvyššieho súdu existuje možnosť, aby všeobecný súd rôzneho stupňa (ne)reflektoval právne závery najvyššieho súdu tým, že v dobrej viere predostrie konkurujúce úvahy a začne s judikátom zmysluplný právny dialóg, kasačná záväznosť môže (pochopiteľne len za nezmeneného skutkového stavu) byť reflektovaná len bezpodmienečným rešpektovaním rozhodnutia najvyššieho súdu. V konaní nasledujúcom po kasačnom rozhodnutí preto nie je priestor pre úvahy, či je právny názor najvyššieho súdu správny, fundovaný či úplný.“ odvolací súd sa odklonil od rozhodnutia Najvyššieho súdu SR vo veci sp. zn. 3 Cdo/146/2017 zo dňa 22.02.2018 a ustálil, že princíp právnej istoty prevažuje, smernica nemá priamy účinok na horizontálne vzťahy medzi jednotlivcami a nepriamy účinok smernice nemožno použiť contra legem, a preto v súlade s doterajšou masívnou aplikačnou praxou súdov je potrebné vyžadovať aj špecifikáciu splátok podľa istiny, úrokov a poplatkov.

33. Záverom odvolací súd dodáva, že uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 22Co/20/2018 zo dňa 27. 03. 2018 bola podaná prejudiciálna otázka v reakcii na rozsudok C-42/15.

34. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov z dôvodu absencie predpokladov potrebných na výpočet RPMN. Pri výpočte RPMN sa vychádza aj z údajov § 9 odsek 2 písm. k/ ZoSÚ.

35. K údajom o RPMN odvolací súd zdôrazňuje, že ide o jeden z najdôležitejších údajov pre spotrebiteľa, pretože zohľadňuje všetky náklady, ktoré musí spotrebiteľ za úver uhradiť, a preto je najlepším indikátorom posúdenia výhodnosti či nevýhodnosti úveru. Pri údajoch o RPMN sa musia uviesť všetky predpoklady použité na jeho výpočet, teda nestačí len uvedenie jeho výšky.

36. Odvolací súd má za to, že v úverovej zmluve nie sú uvedené všetky predpoklady potrebné na výpočet RPMN. Odvolací súd zastáva názor, že týmito predpokladmi je uvedenie výšky úveru, výšky splátky, jej intervalu, počtu splátok, uvedenie výšky úrokov, nákladov na poistenie a prípadných poplatkov. Je nepochybné, že v predmetnej úverovej zmluve tento údaj chýba, nie je uvedené aké predpoklady boli použité pre výpočet RPMN, a preto už len z tohto dôvodu je potrebné považovať úver za bezúročný a bez poplatkov. Tento údaj v iných dokladoch by súd akceptoval len v prípade, ak by dlžník na túto skutočnosť bol upozornený priamo v zmluve odkazom na príslušnú listinu. V zmluve však žiadny takýto odkaz nie je. Takýto záver odvolací súd považuje za vecne správny a súladný s ust. § 9 ods. 2 písm. j) ZoSÚ.

37. Z týchto dôvodov je podľa odvolacieho súdu plne legitímny záver o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru poskytnutého žalovaným, a to v súlade s ust. § 11 ods. 1 písm. b) ZoSÚ, v zmysle ktorého poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a) až k), r) a y). Keďže úver je bezúročný a bez poplatkov, v dôsledku čoho žalobca nemá nárok na zaplatenie žiadnych úrokov ani poplatkov, odvolací súd sa ďalšími odvolacími námietkami žalovaného tykajúcimi sa posudzovaním bonity nezaoberal.

38. Odvolacie námietky žalobcu, zameriavajúce sa na to, že podľa jeho názoru nepredloženie listinného dôkazu predstavuje vadu žaloby, ktorú mal súd prvej inštancie odstraňovať, sú celkom zjavne neopodstatnené. Vadami žaloby sú jej nedostatky z hľadiska procesného práva, ktoré súdu neumožňujú vo veci meritórne konať a rozhodnúť. Pokiaľ žalobca svoj nárok nepreukáže, teda neunesie dôkazné bremeno, súd môže, resp. musí meritórne rozhodnúť, a to tak že žalobu zamietne. Skutočnosť, že žaloba je nedôvodná, neznamená, že je ako právny úkon vadná a nezakladá povinnosť súdu postupovať podľa § 129 CSP.

39. Podľa ust. § 232 ods. 3 a 4 CSP lehota na plnenie je tri dni a plynie od právoplatnosti rozsudku. Súd môže v odôvodnených prípadoch určiť dlhšiu lehotu. Ak súd uložil povinnosť plniť opakujúce sa a v budúcnosti splatné dávky a splátky, vykonateľnosť týchto dávok a splátok sa spravuje poradiť ich splatnosti, ak súd nerozhodne inak; súd môže rozhodnúť, že omeškanie s plnením jednej dávky alebo splátky má za následok splatnosť celého plnenia.

40. Z citovaných ustanovení CSP vyplýva, že ak súd pristupuje k autoritatívnemu rozhodnutiu (rozsudkom) o žalobe na peňažné plnenie (o aký prípad ide aj v prejednávanej veci), zákonnou lehotou plnenia a zároveň pravidlom je lehota troch dní, počítaná od právoplatnosti rozsudku. Štandardne preto súd ukladá splnenie povinnosti v takejto lehote. Na každú jednu výnimku z pravidla musia potom existovať dôvody, ktoré je potrebné riadne odôvodniť, čo platí aj pri odôvodňovaní rozhodnutia, a to či už pre dlhšiu než trojdňovú lehotu, alebo pre povolenie splátok a určenie ich výšky a podmienok splatnosti.

41. Hľadiskami pre úvahu súdu, či má žalovanej, ktorej bola súdom prvej inštancie určená povinnosť, priznať výhodu splátok, bude najmä výška priznaného plnenia, platobná schopnosť, aj v konaní prejavovaná snaha o plnenie záväzku, možnosť žalobcu domáhať sa plnenia jednotlivých splátok, v prípade ich nedodržania a skutočnosť, či by prípadné zdržanie plnení súdom ustanovenej povinnosti nedodržaním jednotlivých splátok nebolo v riešenom prípade, vzhľadom na osobné pomery strany sporu príliš ťaživé (R 117/1967).

42. Aj podľa názoru odvolacieho súdu bolo vhodné vzhľadom na pomery žalovaných, ktoré ozrejmili na pojednávaní konanom dňa 16.05.2018, umožniť žalovaným zaplatiť dlh v splátkach vo výške 50 eur mesačne.

43. Žalovaní poukázali na svoju finančnú situáciu, ktorá im neumožňuje splniť dlžnú sumu jednorazovo, a preto žiadali o možnosť splatiť dlžnú sumu v pravidelných mesačných splátkach vo výške 50 eur, ktorú sú schopní reálne splácať mesačne. Žalovaní sú si plne vedomí svojho dlhu, jeho existenciu v priebehu konania nepopierali. Žalovaní pred súdom prvej inštancie uviedli, že mesačný príjem žalovaného v 1. rade zo zamestnania sa kolíše v rozmedzí 550 - 600 eur a žalovaná v 2. rade je na materskej dovolenke s materským príspevkom vo výške približne 209 eur mesačne. Majú dve deti v nízkom veku. Podľa tvrdenia žalovaných, ich mesačne náklady na bývanie predstavujú nájom a elektrina vo výške 120 eur, plyn 20 eur a tuhé palivo 35 eur priemerne. K výdavkom pripočítali i náklady na stravovanie a hygienické potreby. Navyše žalovaný v 1. rade by mal splácať výživné na dcéru z predchádzajúceho manželstva vo výške 80 eur mesačne. V danom prípade je výška priznanej istiny 4.153,22 eura čo predstavuje približne päťnásobok mesačného príjmu žalovaných, z ktorého musia zabezpečiť nie len svoje základné životné potreby, ale musia sa postarať aj o maloleté deti.

44. Súd rozhodujúci o čase plnenia nie je viazaný pôvodne dojednanými splátkami, ale môže zohľadniť pri stanovení splátok situáciu existujúcu v čase jeho rozhodovania. Povolením nižších mesačných splátok (než zmluvných splátok 90,61 eura) bude žalobcovi splatená celá dlžná suma priznaná rozsudkom, vrátane úrokov z omeškania, len v dlhšom časovom horizonte.

45. V prípade, že žalovaní svoj dlh nebudú plniť spôsobom určeným rozsudkom, omeškanie jednej zo splátok bude mať za následok zročnosť celého dlhu. To dáva určitú istotu pre žalobcu, že hrozba bude dostatočnou motiváciou pre žalovanú, aby svoju povinnosť uloženú rozhodnutím súdu plnila riadne a včas. Plynutie času nemá na postavenie žalobcu negatívny dopad, keďže mu patrí nárok na úroky z omeškania z dlžnej sumy až do času úplného splnenia dlhu. Žalobca je obchodnou spoločnosťou so stabilným zázemím na trhu, preto možnosť postupnej úhrady dlhu splátkami v súdom určenej výške nemožno vnímať ako zásah do pomerov žalobcu, ktorý by bol spôsobilý ohroziť ďalšiu činnosť žalobcu, neprimerane zhoršiť jeho majetkovú situáciu.

46. Odvolací súd má za to, že výška priznaného plnenia, platobná schopnosť žalovaných, ako aj pomery žalobcu odôvodňujú povolenie splátok 50 eur mesačne. Povolenie mesačných splátok je podmienené ich riadnym a včasným plnením, inak v prípade omeškania žalovaná môže stratiť výhodu splátok a vznikne jej povinnosť zaplatiť dlh jednorazovo.

47. Judikatúra súdov, vrátane Európskeho súdu pre ľudské práva, nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. (Pozri rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04).

48. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia súd prvej inštancie zrozumiteľným spôsobom uviedol právne dôvody, pre ktoré časti žaloby nevyhoveli. Jeho rozhodnutie nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože súd prvej inštancie sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel a význam. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že odvolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia súdu, teda k porušeniu práva na spravodlivý proces. (Pozri uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 23.11.2010, sp. zn. 5 Cdo 218/2010, uznesenie Ústavného súdu SR z 08.06.2006, I. ÚS 188/06)

49. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. v časti povolenia splátok 50 eur mesačne, vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a vo výroku o trovách konania ako vecne správny postupom podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil.

50. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že žalovaní boli úspešní, no v priebehu odvolacieho konania im žiadne preukázateľné trovy nevznikli a žalobcovi ako procesne neúspešnej strane nárok na náhradu trov odvolacieho konania nevznikol. Odvolací súd vychádzal z čl. 17 Základných princípov CSP zakotvujúceho procesnú ekonómiu. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania, za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy v konaní nevznikli, by bolo zjavne nielen nerozumné, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho konania.

51. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).